

ΤΑ ΒΙΒΛΙΑ ΜΑΣ

Ἄννας Σταματελλάτου. Γενική Ἱστορία Τόμος Α΄.

Με μεγάλη χαρὰ ἀναγγέλλομε τὴν ἐκδοσὴ τοῦ Α΄ τόμου τῆς Γενικῆς Ἱστορίας τῆς Ἰσθμίας Ἄννας Σταματελλάτου, μέλους τοῦ Δ. Συμβουλίου τοῦ Συνδέσμου μας. Τὸ ἔργο αὐτὸ προορίζεται γιὰ τοὺς μαθητὰς τῶν ἐμπορικῶν σχολῶν καὶ εἶναι γραμμένο σύμφωνα με τὸ πρόγραμμα τῶν σχολῶν αὐτῶν. Ἡ ἐκδοσὴ εἶναι πολὺ ἐπιμελημένη, με πολλὰ εἰκόνες, πού ζωντανεύουν τὸ κείμενο. Βέβαια κληρώνει τὸ βιβλίον αὐτὸ ἕνα κενὸ γιὰ ὅσους θὰ ἤθελαν νὰ ἔχουν σύντομες καὶ ταξινομημένες πληροφορίες γιὰ τὰ μεγάλα ἱστορικὰ γεγονότα, καὶ τὴν ἐξέλιξη τοῦ πολιτισμοῦ.

Συγχαίρομε θερμότητα τὴν ἀγαπητὴ μας συνάδελφο καὶ εὐχόμεθα νὰ ἴδωμε γρήγορα καὶ τὴ συνέχεια τοῦ ἔργου τῆς.

* *

«Ἀγγελικὴ» Διηγήματα Στ. Μαρκέτου.

Ἡ Διὴ Μαρκέτου πιστεῖται εἰς τὴν ἔμφυτη κλωσὴν τοῦ ἀνθρώπου, ἢ μάλλον σχεδὸν μόνο αὐτὴ τὴν κλωσὴν καὶ τὴν ἀβρότητα θέλει νὰ δεῖ. Παρουσιάζει τύπους γυναικῶν καὶ παιδιῶν στολισμένους μέσα σὲ διάφορες περιστάσεις τῆς ζωῆς με ὅλες τὶς ἀρετὰς. Ἀφηγιεῖται πὼς ἡ ἀρετὴ αὐτὴ ὑπερῆκε ἡμεῖς, σχεδὸν χωρὶς πάλιν, κάθε δεινὸ ἀντίθετο, καὶ χαρίζει τὴν ἐσωτερικὴν—ἀκόμα κἄνωτερικὴν—εὐτυχίαν. Ἡ Διὰ Μαρκέτου βλέπει σύμφωνα με τὴ διάθεσίν τῆς, πιστεῖται. Ὅπου ὑπάρχει αἰσθητικὴ πίστις, καὶ ὅχι ἀνκειμενικὴ παρατήρησις, δὲ χωρεῖ συζήτησις. Ἡ Διὰ Μαρκέτου συγχινεῖται εἰλικρινῶς ἀπὸ ὅλη αὐτὴ τὴν κλωσὴν πού διακρίνει γύρω τῆς. Καὶ ἂν ἀκόμα ἄλλοι θεωροῦν τοὺς ἀνθρώπους καὶ τὴ ζωὴν πολὺ πῶς περιπλοκοὺς δὲ μποροῦν παρὰ νὰ παραδεχτοῦν πὼς βέβαια μιὰ τέτλια ἀπλή, χωρὶς ἄλλες ἀνησυχίας, αἰσιοδοξία γιὰ τὴν ἀνθρώπινη ἀγαθότητα γίνεται γιὰ ὅποιον κατορθώνει νὰ τὴ δημιουργήσῃ μέσα του, μιὰ σπάνια πηγὴ εὐδαιμονίας.

* *

«La Mort de Smyrne» Κα Ἰωάννου Ἀντωνιάδου.

Ἡ Κα Ἀντωνιάδου ὅπως φαίνεται μεσ ἀπὸ τὶς σελίδες τοῦ βιβλίου τῆς πού τὶς διαπνέει μιὰ ἑλληνογαλλικὴ σωβινιστικὴ διάθεσις, πολὺ ὑπερβολικὴ γιὰ τὴν ἀντίληψή μας, εἶναι γαλλίδα παντρεμένη με ἑλληνα ἔτσι ἐξηγιεῖται γιὰ τὸ βιβλίον τῆς εἶναι γραμμένο γαλλικά. Ἡ κ. Ἀντωνιάδου ἀπὸ καὶ μόνο περιγράφει τὴ ζωὴν τὴν ἐξωτερικὴν τῆς Σμύρνης πρὶν ἀπὸ τὴν καταστροφὴν, καὶ ὕστερα μερικὰς σκηνὰς τῆς φυγῆς τοῦ στρατοῦ καὶ τοῦ λαοῦ. Περιγράφει στενὰ προσωπικὰς ἐντυπώσεις. Στὸ βιβλίον τῆς δὲ δίνει, καὶ οὔτε προσπαθεῖ νὰ δώσει ἕνα τόνον καθολικώτερον, βαθύτερον θεώρησις τῶν γεγονότων, δὲ συνδέει τὶς σκηνὰς ἀναμετρεῖται τοὺς σφιχτὰ κἄνωτερικά, τὸ βιβλίον τῆς στερεῖται ἀπὸ δημιουργικὴ πνοή. Ἡ κ. Ἀντωνιάδου ζωγραφίζει. Μὰ οἱ εἰκόνες πού ζωγραφίζονται χωρὶς προσωπικὴ, χωρὶς νὰ κλείνουν ἕνα νόημα μέσα τους, ἐπιφανειακὰ—παρουσιάζονται ἀναγκαστικὰ καὶ ἄτονα χρωματισμένες, δὲ συλλαμβάνουν καμιά χαρακτηριστικὴ γραμμὴ—μποροῦν, ἂν εἶναι λεπτὰ δεικνύμενες, μιὰ στιγμὴ νὰ μᾶς ἀρέσουν, δὲ μποροῦν καὶ νὰ μᾶς συγκινήσουν. Τὸ ὅλον τῆς κ. Ἀντωνιάδου εἶναι ἀρμονικόν, ἀβίαστο, τὸ βιβλίον τῆς διαβάζεται εὐχάριστα, μὰ τίποτε περισσότερον. Δὲ μεταδίδει οὔτε κἄν τὴ φρίκη, τὴν ἀγριότητα τῆς καταστροφῆς, δὲν ξυπνᾷ μέσα μας κανένα αἰσθητικὸν πλατύτερον συμπάθησις γιὰ τὰ θύματα, δὲν ξυπνᾷ τὴν ἀντίδραση ἐναντίον τῆς βαθύτερης αἰτίας τῆς συμφορᾶς.

Ἐγραψα καὶ ὅλας πὼς στὸν «Ἀγῶνα» τὰ βιβλία τῶν γυναικῶν δὲ θὰ κρίνονται με καμιά ἐξαιρετικὴ ἐπιείκεια—δὲν πιστεύω στὴν ταχικὴν τοῦ ἀλλήλοθραυσμασμοῦ ἀλλὰ μόνο τῆς ἀλήθειας—καὶ ὅτι μάλιστα ὁ περιορισμένος ὑποκειμενισμὸς, θὰ χτυπηθῆ αὐστηρά. Δικαιολογημένα κατηγοροῦν γι αὐτὸ οἱ ἄνδρες τὶς περισσότερες γυναῖκες πού γράφουν. Εἶναι καιρὸς νὰ ἀπαλαχτοῦμε ἀπ αὐτὸν, νὰ νιώσομε πὼς δὲν ὑπάρχει λόγος νὰ δίνονται εἰς τὴ δημοσιότητα σελίδες ἡμερολογίου πού ὅσο καὶ ἂν εἶναι καλογραμμένες, εἶναι εἶναι ἀδύναμες, χωρὶς πρωτοτυπία, ἐνδιαφέρουν μόνο μιὰ ἰδιωτικὴ ἀλληλογραφία. Οἱ γυναῖκες παλαίουν ἕναν ἀγῶνα σκληρὸν καὶ δύσκολον δὲν πρέπει στιγμὴ νὰ τὸ ξεχνοῦν, νὰ ξεχνοῦν πὼς ἐπιβάλλεται ἀδιάκοπα νὰ προσφέρουν ἀνώτερες δυνάμεις. Κάθε ἐνδειξὴ ἀδυναμίας εἶναι ἕνα ὄπλον στὰ χέρια ἐκείνων πού δὲν γυροῦν παρὰ νὰ τοὺς προσφέρωμε αὐτὰ τὰ ὄπλα.

* *

—«**Τὰ Μυστικὰ μου**» Ἀλίκης Ροδοπούλου.

Τὰ Μυστικὰ πού μᾶς λέει ἡ κυρία Ροδοπούλου σὲ μιὰ σειρά ἀπὸ περὶ τραγουδιὰ δὲν εἶναι βέβαια οὔτε πολὺ πρωτότυπα οὔτε πολὺ ἄγνωστα. Διηγιεῖται με κάποιον, ἢ καὶ ἀρετὴν, ἐξιδανίκεψιν ἀλλὰ, κοινὰ ἐπεισόδια τῆς καθημερινῆς ζωῆς, ἐντυπώσεις καὶ νοσταλγίες, διηγεῖται ἀκόμα καὶ μερικὰ ὄνειρα ἀγάπης, μερικὰ ὄνειρα χωρὶς πολὺ ἐντασις καὶ ζωντάνια, πού τὰ περιβάλλει ὅλα μιὰ ἀτμόσφαιρα μᾶλλον ρομαντικὴ. Ὁ ρομαντισμὸς ὅμως αὐτὸς δὲν εἶναι καὶ πολὺ ὑπερβολικός, δὲν ξεχειλίζει πέρα ἀπὸ ὄρισμα ὄρια, δὲν εφευρεῖ σὲ ἀνακρίβειαν, ἢ πραγματικότητα ἐξιδανικεύεται ἀλλὰ χωρὶς νὰ ξεπερνιέται. Εἶναι ἕνας ρομαντισμὸς σχετικὰ συγκρατημένος, καὶ δὲν ὑπερβαίνει τὸ ρομαντισμὸν πού ἐπιτρέπεται σὲ τραγουδιὰ πολὺ νεανικά, ὅπως θὰ εἶναι φανταζομαι τὰ τραγουδιὰ τῆς κ. Ροδοπούλου. Καὶ κοντὰ σ αὐτὸ τὸ ρομαντισμὸν διακρίνομε στιγμὰς μιὰ πολὺ λεπτὴ παρατήρησις ὄρισμένων γεγονότων καὶ ἀποχρώσεων, διακρίνομε ἀκόμα μιὰ λιτότητα, μιὰ συντομία εἰς τὴν ἀφήγησιν,—ὁ ρομαντισμὸς ὑπάρχει εἰς τὴν διάθεσιν μόνο καὶ ὅχι ἐντελῶς καὶ εἰς τὴν ἔκφρασιν—διακρίνομε μιὰ ἀδιάκοπη εὐγένεια σὲ κάθε συναίσθημα καὶ σὲ κάθε διατύπωσίν του, στοιχεῖα πού μᾶς δίνουν πολλὰς ἐλπίδες πὼς ἡ κ. Ροδοπούλου θὰ μπορέσῃ ἴσως νὰ γράψῃ ἀξιοπρόσεχτα διηγήματα ἀργότερα ἢ ἀντιληφθεῖ πὼς δὲν ὑπάρχει τόση γλῶσσα γύρω ἀπὸ τὴν ζωὴν, πὼς ἡ ζωὴ εἶναι κατὰ πολὺ πῶς σκληρὸν καὶ περιπλοκὸν ἀπὸ ὅτι τὴν δείχνει τώρα. Ἐξαιρετικὴ ἐντύπωση κάνει ἀκόμα ὅτι ἡ κ. Ροδοπούλου γράφει σὲ τετὰρ καὶ ὄχι σὲ στίχους. Ἐγραψα καὶ ὅλας συχνὰ πὼς γιὰ τὴν ἀντίληψιν μου τοῦλάχιστο ὁ λυρισμὸς περὶ αὐτὴ τὴν ἐποχὴν μιὰ κρίσις, πὼς εἶπε ὅτι εἶχε νὰ πῆ καὶ ἐξαντλήθηκε, πὼς ἔχει ἀνάγκη ὀλιγότερος ἀνακαίνισης, νὰ τοῦ ἀνοιχτοῦν νέοι ὄριζοντες, πού φυσικὰ μόνο δυνατὰ καὶ ὄριμα ἰδιοφυῆς μποροῦν νὰ ἀνακαλύψουν. Οἱ νέοι, πού γράφουν στίχους μόνο γιὰ τὴν νιάτα εἶναι διαχυτικά, ἀκολουθοῦν, γιὰ τὴν ἀντίληψίν μου τοῦλάχιστο, μιὰ βασικὴ πλάνην δὲν εἶναι δυνατόν νὰ εἶναι ἀκόμα δημιουργοί, τὰ θέματα πού τραγουδοῦν καὶ ὁ τρόπος πού τὰ τραγουδοῦν ἐξαντλήθηκαν σ ὅλες τοὺς τὶς λεπτομέρειες, καὶ ἔτσι ἀναγκαστικὰ ἐπαναλαμβάνουν μόνο μονότονα κοινοτυπίας. Ὁ περὶ λόγος τοῦναντίον παραμένει σχετικὰ πολὺ ἀκαλλιέργητος προσφέρει ἀναρίθμητες δυνατότητες σ ὅποιον τὸν διαλέξῃ, κατὰ συνέπεια καὶ ἂν ἀκόμα δὲν εἶναι πολὺ μεγάλες, ὅπως εἶναι ἀλαργίτητο γιὰ τὸν ποιητὴν, μπορεῖ κατὰ νὰ προσφέρει εἰς τὴν σύγχρονὴν του λογοτεχνίαν. Ὁ περὶ λόγος τῆς κ. Ρ.

ρρεί ἀβίαστοι, πολὺ ὀρηκτικοί. Ἡ γλῶσσα της, κα-
θαρά δημοτικὴ στὸ τυπικόν, καὶ ἂν στερεῖται ἀκόμα
ἀπὸ παραστατικότητά, εἶαι καὶ ὅλας πολὺ εὐλύγιστη
καὶ λεπτή.

* *

— «**Ὁ Πιτσιρίκος καὶ ἡ παρέα του**». Πέτρου
Πικροῦ.

Κι ἄλλοτε ἔγραψα στὸν «Ἀγώνα» πόσο εἶναι
ἀπαραίτητο νὰ γραφοῦνε πιά γιὰ παιδιὰ βιβλία
λογοτεχνικὰ καλογραμμένα διασκεδαστικὰ καὶ εὐχάριστα
καὶ σύγχρονα μὲ ροφωτικά, ἰδιαίτερα χαρακτήρων.
Ἐνα τέτιο βιβλίό μᾶς δίνει σήμερον ὁ κ. Πικρός με-
τὸν «Πιτσιρίκο καὶ τὴν παρέα του». Ὁ κ. Πικρός ἐγκα-
ταλείποντας τέλεια τὴν ὠμότητα ποῦ τοῦ εἶχε ὑπα-
γορέσει μερικὲς ἔξαιρετικὰ δυνατὲς καὶ συγκλονιστι-
κὲς σελίδες στὸ πρῶτο του βιβλίον τὰ «Χαμένα Κορμιά»,
μὰ ποῦ ὕστερα τὸν εἶχε παρασύρει σ' ἓνα ρεαλισμὸ
ποῦ δὲ διειφύλαγε πιά παρὰ ἐλάχιστα λογοτεχνικὰ
στοιχεῖα, μᾶς διηγίεται τώρα μὲ βαθιὰ κατανόηση
καὶ ἀγάπη τῆς παιδικῆς ψυχῆς, μὲ λεπτότητα καὶ συγ-
κίνηση, τὴν ἱστορία ἑνὸς μικροῦ λουστράκου καὶ
ὅλης του τῆς συντροφιάς. Μὲ μέσα πολὺ ἀπλά, καὶ
ποῦ γι' αὐτὸ ἀμέσως θὰ προσελκύσουν τὴν προσοχὴ
καὶ τὸ ἐνδιαφέρον τῶν παιδιῶν (ἀλλ' ὄχι μόνον τῶν
παιδιῶν, καὶ οἱ μεγάλοι θ' ἀγαπήσουν τὸ βιβλίον τοῦ
κ. Πικροῦ δὲ θὰ τὸ δοῦν μόνον ὡς ἓνα βιβλίον γιὰ
παιδιά, καὶ ἴσως νὰ εἶναι αὐτὸ τὸ ἀσφαλέστερο κρι-
τήριον γιὰ τὴ λογοτεχνικὴ ἀξία ἑνὸς παιδικοῦ βιβλίου)
μὲ μέσα πολὺ ἀπλά μᾶς δείχνει τὴ βασανισμένη ζωὴ
τῶν παιδιῶν αὐτῶν ποῦ ἀπὸ τὰ ἐκμεταλλεῖνται,
τὴν ἀδιάκοπη πίεση καὶ σ' ὅλη καὶ τὴν πιὸ ἐσωτερικὴ
τους προσωπικότητα. Κι ὅμως τὰ παιδιὰ αὐτά, ὅσο
καὶ ἂν οἱ ἐκμεταλλεῖντες ἀπλώνουν γύρω τους ἓνα
πυκνὸ σκοτάδι, ἔστω καὶ ἀσυνείδητα καὶ μαντεύουν
ἀπὸ τὴν ἀδικία, καὶ ὅλη τους ἡ προσπάθεια συγκεν-
τρώνεται στὸ νὰ λυτρωθοῦν. Ἡ λύτρωση τοῦ ἐμφανί-
ζεται φυσικὰ στὴν ἀρχή, ἐντελῶς οὐλοπιστικῆ, ὀνει-
ρεύονται φανταστικὲς περλιτεῖες ποῦ εὐκόλα θὰ τὶς
κατακτήσουν, ὅμως σιγὰ σιγὰ ἀρχίζουν νὰ αντιλαμβάν-
ονται καὶ τὴν ἀξία τῆς μόρφωσης—εἶναι γνωστὴ ἡ
δίψα γιὰ γνώση τῶν περισσότερων παιδιῶν τοῦ δρό-
μου, ποῦ δυστυχῶς σ' αὐτὴν ἀνταποκρίνονται μὲ μονα-
δικὴ ἀνεπάρκεια τὰ σημερινὰ ἐπίσημα ἱδρύματα—καὶ
μὲ χίλιους κόπους, ὑπερνεκτικῶς τεράστιες δυσκολίες,
ἀρχίζουν νὰ μορφώνονται μόνον τους, καὶ ὅλο ἀγωνί-
ζονται, συνειδητὰ πιά, νὰ γίνουν ἄνθρωποι. Σὲ λίγες
παιδικὲς σελίδες ὑποδείχνει ὁ κ. Πικρός ὅλη τὴν
πάλη τῆς ἀνθρωπότητας, γιὰ νὰ ὑπερνεκτικῶς ὅλα
τὰ ἐμπόδια, ἔξωτερικά, — φυσικά, ἢ ἐπίπλαστα —
ἀνθρωπίνα, γιὰ νὰ δημιουργήσῃ ὅσο μορεῖ
περισσότερους ἀνθρώπους ἀξιους τοῦ ὀνόματος
αὐτοῦ. Βέβαια στὸ βιβλίον τοῦ κ. Πικροῦ δὲ
διακρίνεται καμιά θέση ἢ θέση βγαίνει μόνη της,
(καὶ γι' αὐτὸ εἶναι τὸ βιβλίον τοῦ λογοτεχνικοῦ), ἀπὸ
τὰ βάρη τοῦ ἀνθρώπινου πόνου καὶ τῆς ἀνθρώπινης
ἀθλιότητος. Ἴσως μόνον στὸ τέλος ὁ κ. Πικρός παρα-
σύρηκε ἀπὸ τὶς ἀπαιτήσεις ἑνὸς παιδικοῦ βιβλίου
ποῦ πρέπει νὰ τελειώνει καὶ νὰ τελειώει καλά, νὰ
δείχνει κάπως πολὺ ἄμεση καὶ πολὺ εὐκόλη λύ-
τρωση τοῦ Πιτσιρίκου ἢ ἀρετὴ καὶ ἡ προσπά-
θεια ἀμείβονται ὑπερβολικὰ εὐκόλα.

Ὅλο τὸ τέλος τοῦ διηγήματος τὸ διαπνεύει μιὰ
πνοὴ ἰδεαλιστικῆ, σχεδὸν ρωμαντικῆ. Πῶς συμβιβά-
ζεται μὲ τὶς θεωρίας ποῦ ἔχομε ἀπὸ ἄλλα του ἔργα
καὶ ἀπὸ τὴν ὅλη του δράση—γιατὶ στὸ βιβλίον αὐτὸ
τὸ ἐπαναλαμβάνω ἢ θέση δὲ διακρίνεται παρὰ πολὺ
ἀόριστα—πῶς συμβιβάζεται μὲ τὶς θεωρίες ποῦ ἔχο-
με ὅτι τρέφει ὁ κ. Πικρός γιὰ τὸ ἀδύνατον τῆς ἐπι-
κράτησης ὁποιασδήποτε δικαιοσύνης σήμερον; Δὲν
ξέρω... Κι' ὅμως σκέπτομαι μήπως τὴ λύση αὐτὴ δὲν
τὴν ὑπαγόρευαν στὸν κ. Πικρὸ μόνον οἱ ἀπαιτήσεις

ἑνὸς παιδικοῦ βιβλίου, μήπως στὸ βάθος τῆς θεωρίας
τοῦ, ὅσο καὶ ἂν τοῦ φαίετο παράξενο, τῆς πίστεως του
στὴν ἄμεση μεταβολὴ τῶν συνθηκῶν τῆς ζωῆς καὶ τοῦ
ἀνθρώπου, κρύβεται ἄπειρος ρωμαντικὸς ἰδεαλισμὸς.
Ἴσως, ὅσοι πιστεύομε πῶς ἡ ἀνθρώπινη πύλη σιγὰ,
ἔξελικτικὰ μόνον θ' ἀπολυτρωθεῖ πλέρια, ἴσως, πιθανόν,
νὰ εἴμαστε πιὸ κοντὰ στὴν πραγματικότητα. Μὰ ἡ
διαφωνία αὐτὴ, ποῦ δὲν ἔχει ἄλλωστε σημασία γιὰ
τὴν ἐχτίμηση τοῦ σημερινοῦ βιβλίου τοῦ κ. Πικροῦ,
δὲν ἐμποδίζει νὰ θεωρῶ τὸν «Πιτσιρίκο καὶ τὴν παρέα
του» ἓνα ἀπὸ τὰ μοναδικὰ βιβλία ποῦ ἀποχτήσαμε γιὰ
παιδιά, καὶ ἐχτὸς ἀπὸ τὸ τέλος του ἔξαιρετικὸ καὶ γιὰ
μεγάλους. Ἡ διήγησις δὲ μακράναι οὔτε στιγμῆ, ἢ
κάθε σελίδα εἶναι γραμμένη μὲ ζωντανία καὶ λεπτὴ
καλαισθησία, καὶ ὅλο τὸ διήγημα πλέκεται γύρω ἀπὸ
μιὰ ἱστορία πολὺ ἀληθινή, γύρω ἀπὸ τὸ πολὺ σύγ-
χρονο πρόβλημα τῆς χειραφέτησης τοῦ παιδιοῦ. Μᾶς
δείχνει πολὺ συγκλονιστικὰ πόσο εἶναι ἀκόμα σκλάβοι,
πόσο τὸ ἐκμεταλλεῖνται, πόσο ἐμποδίζουν τὴν ἀνά-
πτυξήν του, πόσο δὲν ξεκινοῦν ὅλα τὰ παιδιὰ μὲ τὰ
ἴδια ἐφόδια γιὰ νὰ κατακτήσουν τὴ ζωὴ.

* *

— «**Προσφυγικὸς Φοῖνιξ**» **Εὐρύκλειας Σκαλο-
πούλου**, ποιήματα.

Ἐγραψα καὶ ὅλας συχνὰ γιὰτὶ πιστεύω πῶς τὸ
λογοτεχνικὸ εἶδος τῆς ἐποχῆς μας δὲν εἶναι ἡ ποίηση
ἀλλ' ἢ διάφορες μορφὲς τοῦ πεζοῦ λόγου. Ἡ μεγάλη
ἀνάπτυξις τοῦ πεζοῦ λόγου ὑπέκλειψε ἀπὸ τὴν ποίηση
τὰ περισσότερα ἄλλοτινὰ τῆς θέματα. Σήμερον μᾶς
ἐνδιαφέρει ἡ ἐπιστημονικὴ καὶ ὄχι ἡ δογματικὴ καὶ ἀό-
ριστη σύχρονα ἔμμετρον ἀνάπτυξις ἑνὸς φιλοσοφικοῦ
στοχασμοῦ, μᾶς ἐνδιαφέρει ἡ λεπτομερειακὴ ψυχολο-
γικὴ ἀνάλυσις τῶν χαρακτήρων καὶ τῶν περιπε-
τειῶν της, καὶ ὄχι ἡ ἀναγκαστικὴ ἐπιφανειακὴ ἀφή-
γησις σὲ στίχους... Ὁ κόσμος τῆς ποίησης περι-
ορίζεται σήμερον στὴν ὑποβλητικὴ μετάδοσις μουσι-
κῶν διαθέσεων, ἢ ποίηση σήμερον δὲ μορεῖ νὰ εἶ-
ναι τίποτε ἄλλο παρὰ μουσικὴ. Εἶναι βέβαια πιθανὸ
πῶς τὸ καινούριον κύμα τοῦ μυστικισμοῦ καὶ τοῦ νεο-
ρωμαντισμοῦ ποῦ ὀγκώνεται τελευταῖα γιὰ λόγους
γνωστοὺς καὶ ποῦ θὰ εἴταν πολὺ μικρὴ νάναπτύξω
ἐδῶ, εἶναι πολὺ πιθανὸ νάνοίξῃ νέους ὀρίζοντες
στὴν ποίηση, καὶ πάντα τὸ ἀνοιγμα αὐτὸ θὰ γίνῃ
ἀπὸ ποιητὲς πραγματικὰ ἐμπνεσμένους, δημιουργικούς,
ὅπως πραγματικὰ ἐμπνεσμένη πρέπει νὰ εἶναι καὶ οἱ
μουσικοὶ ποιητὲς... Ἡ ποίηση σήμερον ὅπως κάθε
εἶδος ποῦ φθίνει ἔχει ἀνάγκη ἀπὸ μεγαλοφυΐας γιὰ
νὰ τῆς δώσουνε μιὰ λάμψαι τοὺς ἄλλους ὅλους, τοὺς
μέτριους, θὰ τοὺς παρασύρει στὸ μαρasmus της.

Δυστυχῶς τὴν ὀλοφάνερη αὐτὴ πραγματικότητα
τῶν ἀπαιτήσεων τῆς ποίησης δὲν τὴν ἔχουν ἀντιληφτεῖ
ἀκόμα οἱ περισσότεροι ποῦ ἀρχίζουν τὸ φιλολογικόν
τους στάδιο. Εἶναι πιθανὰ μοιραῖον ἓνα εἶδος ποῦ
φθίνει, ἓνα εἶδος πολυμεταχειρισμένον, νὰ θεωρεῖται
ἀπ' ὅσους στὴν ἀρχὴ τοῦ σταδίου τους ἔξετάζουν ἀναγ-
καστικὰ ἀκόμα ἐπιφανειακὰ τὰ καλλιτεχνικὰ καὶ τὰ γε-
νικώτερα προβλήματα, νὰ θεωρεῖται τὸ εὐκολώτερον.
Πιστεύουν πῶς ἡ ἔξωτερικὴ διακοσμητικὴ τοῦ στίχου
καὶ τῆς ῥίμας θὰ κρύψῃ τὴν ἔλλειψιν κάθε πρωτοτυ-
πίας στὴ διάνοησι καὶ στὸ αἶσθημά τους, καὶ μιλῶ
ἀποκλειστικὰ γιὰ ὅσους στεροῦνται μόνον ἀπὸ πρωτοτυ-
πία καὶ ὄχι καὶ γιὰ τοὺς ἄλλους τοὺς ἐντελῶς ἀνά-
ξιους, ποῦ στεροῦνται ὀλοκληρωτικὰ ἀπὸ κάθε δια-
νόησι καὶ αἶσθημα ὅτι πιά δὲν ἐνδιαφέρουν κανένα.
Ἡ πλάνη τῶν πρώτων ὅπως προσπάθησα νὰ τὸ ἐξη-
γήσω, εἶναι μεγάλη τὰ εἶδη τοῦ λόγου ποῦ βρίσκον-
ται ἀκόμα στὴν ἀνάπτυξή τους ὅπως εἶναι τὸ διη-
γημα καὶ τὸ μυθιστόρημα προσφέρουν πολὺ εὐρύτε-
ρους κόσμους ἔρευνας καὶ καλλιέργειας, ὅπου ἔστω
καὶ ἡ πιὸ λεπτομερειακὴ, ἴσως καὶ ἀκατέρωστη ἀκό-

μα, νέα «ἀνακάλυψη» μπορεί νὰ εἶναι πολύτιμη· τὸ διήγημα καὶ τὸ μυθιστόρημα ἐπειδὴ εἶναι εἴδη συγχρονισμένα, πιὸ κοντὰ μας, ἀνταποκρίνονται καὶ πιὸ ἄμεσα στὶς μέτριες ἱκανότητες τῶν ἄπειρων συγγραφέων, τῶν ἀώριμων ἀκόμα ταλέντων, πού, δουλεύοντας τὰ πλησιέστερα αὐτὰ εἴδη, μποροῦν καὶ πιὸ εὐκόλα νὰ ἐξελιχτοῦν.

Ἡ κυρία Σκαλοπούλου ἔχει κάποια ἱκανότητα παρατήρησης· βλέπει γύρω της ἀρκετὰ ζωηρὰ διαφορὲς εἰκόνες. Τὶς εἰκόνες αὐτὲς δὲν τὶς ἐμελέτησε, ὅμως τὶς βλέπει. Ἔχει κάποιο ταλέντο περιγραφικότητος. Ἀλλὰ τὶς εἰκόνες αὐτὲς ἀντὶ νὰ τὶς ἐπεξεργαστεῖ θεώρησε ἀρκετὰ νὰ τὶς ζωγραφῆσει μὲ στίχους. . . Εἶναι φανερό ὅσοποιον διαβάσει ἔστω κἄνα τῆς μόνο ποίημα πῶς δὲν εἶναι καθόλου κυρία τοῦ στίχου. Οἱ ἀπαιτήσεις τοῦ ρυθμικοῦ λόγου τὴ σκλαβώνουν, ἀφαιροῦν ἀδιάκοπα καὶ ἀπὸ τὸ χρῶμα καὶ ἀπὸ τὴ γραμμὴ τῶν εἰκόνων τῆς πού ἐμφανίζονται ἔτσι πιὸ χλωμὲς καὶ ἀνούσιες ἀπ' ὅ,τι θὰ τὶς εἶδε· καὶ σύγχρονα οὔτε κἄν τοὺς βασικοὺς κανόνας τοῦ στίχου μὰ καὶ τῆς γλώσσας κατώρθωσε νὰ καταχτήσῃ. Κάθε τῆς ποίημα γεμάτο ἀπὸ ὀρθογραφικὰ καὶ στιχογραφικὰ λαθῆ, ἀπὸ παραχορδίες, εἶναι σχεδὸν ἀδιάβαστο. Στὸν πεζὸ λόγο ἀπομακρυσμένη ἀπὸ τὴν πλάνη πῶς ὁ στίχος θὰ κρύψει ὅλες τὶς ἀτέλειες, ἐνῶ, τὸ ἐπαναλαμβάνω, συμβαίνει ἐντελῶς τὸ ἀντίθετο, θὰ εἶχε δουλέψει περισσότερο τὶς ἐμπνεύσεις τῆς, καὶ ἂν δὲν τὸ εἶχε κατορθώσει θὰ εἶχε τοῦλάχιστο ἀντιληφτεῖ πῶς δὲν ἄξιζε νὰ τυπώσει εἰς τὰ βιβλία τῆς.

Ἡ ἔκδοσις ἐνὸς βιβλίου, ὅπωςδὴποτε, ἀπαιτεῖ πάντα δουλειά, κόπο, προσφορὰ δυνάμεων. Καὶ στὴν ἐποχὴ μας ὑπάρχει τόση ἀνάγκη δυνάμεων ἀντρικῶν

καὶ γυναικείων. Εἶναι πάντα κρίμα νὰ βλέπει κα-
νένας δυνάμεις μὲ διάθεση νὰ ἐργαστοῦν νὰ σπατα-
λοῦνται σὲ ἄσκοπα ἔργα.

ΑΛΚΗΣ ΘΡΥΛΟΣ